

Jest také nezávažné, že výminka zrušení pojistky pojišťovny »S.« nebyla splněna tím, že mezi tím byl vydán zákon č. 202/1925 Sb. z. a n., neboť výminkou může býti i skutečnost, jejíž vznik nezávisí na vůli stran. Zavázala-li se žalovaná zvláštní úmluvou, že vrátí žalobci prémii zaplacené pojišťovně »S.«, nesplní-li se tato výminka, jest povinna svůj závazek splniti nehledíc na to, že poskytla žalobci krytí, že měla náklady spojené s uzavřením pojistné smlouvy a že žalobce jí nemůže vrátiti vzájemné plnění. Nedostatek písemné formy této zvláštní úmluvy tomu nepřekáží, neboť § 468 slov. obch. zák. a § 4 všeob. pojistných podmínek se týká jen pojistné smlouvy a nikoliv jiné vedlejší úmluvy, jež pro počáteční závaznost pojistné smlouvy neměla významu. Ostatně stačí tu odkázati i na rozhodnutí č. 13010 Sb. n. s., neboť zásada tam vyslovená se hodí i na souzený případ, kde ústní úmluva byla sice uzavřena osobami neoprávněnými přijímati závazky za žalovanou firmu, kde však žalobce v důvěře v zevnější okolnosti podle čl. 47 obch. zák. i podle § 43 obchodního zákona slov. v dobré víře musil důvodně míti za to, že osoby ty jsou oprávněny k převzetí závazku za žalovanou firmu. A pokud dovolatelka vytýká, že tu nejsou předpoklady pro užití čl. 47 obch. zák. a že nejde o totožné předměty pojištění, stačí odkázati ji na důvody odvolacího soudu, jež nejvyšší soud schvaluje.

Čís. 16609.

Splátkové obchody (zák. č. 76/1935 Sb. z. a n.).

Uplatnění výhrady vlastnictví, sjednané při splátkovém obchodě podle zák. č. 76/1935 Sb. z. a n., znamená vždy zároveň odstoupení prodávajícího od kupní smlouvy. Pouze z toho, že si prodávající vymohl rozsudek na zaplacení zbytku kupní ceny, nelze souditi, že se vzdal vyhrazeného vlastnictví.

(Rozh. ze dne 4. ledna 1938, Rv I 2633/36.)

Srov. rozh. č. 4993, 5016, 11214 Sb. n. s.

Žalobce prodal a dodal žalované na splátky nábytek s výhradou vlastnického práva až do úplného zaplacení. Žalovaná nedodržela dvou splátek po sobě přímo následujících, takže nastala ztráta lhůt. Žalobce se proto domáhal žalobou C II 553/32 zaplacení zbytku tržebné ceny 3.879 Kč 20 h a té žalobě bylo rozsudkem z 15. září 1932 vyhověno. Žalovaná zaplatila po vydání rozsudku 600 Kč, takže jest dosud dlužna 3.279 Kč 20 h. Tvrdě, že jest žalovaná v prodlení s více než se dvěma splátkami po sobě následujícími, že byla proto dopisem z 9. října 1935 uvědoměna, že žalobce od smlouvy odstoupí, jestliže žalovaná do osmi dnů nezaplatí nedoplatek kupní ceny, že však žalovaná v dané lhůtě nezaplatila, a že nároky žalované na vrácení zaplacených 3.025 Kč jsou

vyrovnány žalobcovými náhradními nároky za znehodnocení nábytku užíváním trvajícím déle než 6 let, a to ve výši 3.000 Kč a náhrady za užívání nábytku po uvedenou dobu ve výši 300 Kč ročně, tedy 1.800 Kč, domáhá se žalobce na žalované vydání dodaného nábytku. Nižší soudy zamítly žalobu.

Nejvyšší soud uložil soudu první stolice, aby o věci dále jednal a znova rozhodl.

Důvody:

Odvolací soud má pravdu v tom, že vyhradil-li si prodávající při splátkovém obchodě, na nějž jest užití ustanovení §§ 5 a 6 zák. č. 76/1935 Sb. z. a n., vlastnictví k prodané věci až do úplného zaplacení tržové ceny, jest v uplatňování této výhrady hledíc na dotčené předpisy zároveň také odstoupení od kupní smlouvy. Má-li se totiž podle § 6 uved. zák. uplatnění výhrady vlastnictví k prodané věci proti obmeškalému kupujícímu a vzájemné vypořádání k němu se pojící díti ve všem tak, jak ustanovuje § 5 řeč. zák. pro odstoupení od tržové smlouvy, nutno rozuměti uplatnění výhrady vlastnictví vždy jako odstoupení od smlouvy, od něhož se pak hospodářsky nikterak neliší (Smittek, Zákon o splátkových obchodech 1935, str. 77, Winternitz v Právu československém, roč. II., č. 4, str. 165). Naproti tomu nelze s odvolacím soudem souhlasiti v tom, že zažalováním tržové ceny za zboží prodané s výhradou vlastnictví pozbyl žalobce práva na uplatňování vlastnické výhrady na prodaných věcech proto, že prý měl žalobce jako prodávající jen alternativní volbu, buď žádati doplatek kupní ceny nebo vrácení věci, a že vykonav první volbu, pozbyl druhého nároku. Bylo-li ujednáno — jako tomu je v souzené věci —, že prodávajícímu jest vyhrazeno vlastnické právo k prodanému nábytku až do úplného zaplacení kupní ceny, chtěli smluvci, aby vlastnictví přešlo až po splnění odkládací podmínky včasného a plného zaplacení kupní ceny. Nebyla-li podmínka splněna, může se prodávající domáhati jejího splnění, t. j. zaplacení kupní ceny, avšak učinil-li tak a vymohl-li si i rozsudek na zaplacení zbytku kupní ceny, nelze pouze z toho nikterak usuzovati, že se svého vlastnického práva vzdal, nýbrž jest podle § 863 obč. zák. oprávněn jen závěr, že toho času nechtěl ještě uplatniti své právo vlastnické, předpokládaje snad, že vymůže zaplacení. Nestalo-li se tak, nic mu nebrání, aby nežádal věc jako své vlastnictví zpět. Tím nečiní prodávající nic, co by bylo v odporu s rozsudkem, jímž mu byl přiznán nárok na zaplacení tržové ceny, neboť tento nárok vyvěrá z kupní smlouvy, v době vydání rozsudku ještě nezrušené, kdežto nárok na vrácení věci jest opřen o vlastnictví prodávajícího, jež na kupujícího ještě nepřešlo a nemusilo na něho přejíti, aby byla uskutečněna kupní smlouva, o níž je opřen rozsudek. Kupní smlouva není reální smlouvou, jež by vznikla teprve odevzdáním koupené věci kupiteli do vlastnictví. Deklaratorní rozsudkový výrok, ukládající kupujícímu zaplatiti kupní

cenu, nezměnil nijak právní poměr založený kupní smlouvou, nýbrž zjistil toliko jedno oprávnění prodávajícího z ní prýšticí, ponechav ostatní oprávnění nedotčenými, zejména i oprávnění požadovati vrácení věci a zrušení smlouvy ujednané pro případ, že na straně kupujícího nastane prodlení s plněním kupní ceny. Tak rozhodl nejvyšší soud již v rozhodnutích č. 4993, 5017 a 11214 Sb. n. s., v nichž se vědomě a po zralé úvaze odchýlil od názoru vysloveného v rozhodnutí č. 2272 Sb. n. s. Tak rozhodl také již dřívější nejvyšší soud ve Vídni v judikátě č. 246, uveřejněném pod č. 1712 Sb. Nowakovy. Dovolací soud neshledal důvodu, aby se v souzené věci od této stálé judikatury odchýlil. Pro úvahy, o něž jest jeho judikatura opřena, není rozhodující, zda se prodávající již pokusil vymoci exekuci pohledávku z tržové ceny, že exekuce však zůstala marná a že žalobce neučinil v první stolici přednes v té příčině. Rovněž není třeba řešiti otázku, jaké právo má kupující k věci, dokud prodávající nevykoná výhradu vlastnictví, neboť pro posouzení souzené věci stačí, že vlastnictví k věci náleží ještě žalobci, byvši mu vyhrazeno až do té doby, kdy bude tržová cena za věc úplně zaplacená. Právní posouzení věci nižšími soudy jest tudíž mylné. Bylo proto dovolání vyhověti a ježto nižší soudy ze svého mylného právního stanoviska o žalobě vůbec dále nejednaly a neprovedly ani důkazy v ní uvedené, zrušiti oba rozsudky nižších soudů a věc vrátiti prvému soudu, aby o ní dále jednal a znovu rozhodl.

Čís. 16610.

Ustanovení § 469 obč. zák., že zástavní právo zapsané v knihách veřejných zaniká teprve jeho vymazem a nikoliv již zánikem pohledávky, neplatí o exekučním zástavním právu. Vlastník nemovitosti není oprávněn nakládati podle § 469 obč. zák. se zástavním právem zřízeným exekučně.

Zanikla-li pohledávka zajištěná na vydražené nemovitosti exekučním zástavním právem, zaniklo i exekuční zástavní právo, třebaže nebylo podle § 237 ex. ř. vymazáno z pozemkové knihy. V takovémto případě se nemůže postupník pohledávky dovolávati důvěry v knihy veřejné a vlastník nemovitosti (vydražitel) není oprávněn převésti takovouto hypoteku na jiného.

(Rozh. ze dne 4. ledna 1938, R II 478/37.)

Srov. rozh. č. 14223, 12854, 7548, 7452, 4956, 4851, 4337 Sb. n. s.

Na ideální polovici nemovitosti, zapsané ve vložce č. 722 v H. B., nabyta Spořitelna města R. v době, kdy byl jejím knihovním vlastníkem Čeněk Ch., exekučního zástavního práva pro svou vykonatelnou pohledávku 9.800 Kč s přísl. ze směnečného platebního příkazu Csa 200/31.